

1. MARTS 2021

PRINCIPIEL HØJESTERETSDOM OM AFGIVELSE AF HELBREDSOPLYSNINGER – RÆKKEVIDDEN AF FORBUDET I FAL § 3A

Højesteret har netop afsagt dom i den så vidt vides første retssag om anvendelsesområdet for forbuddet mod at anvende bestemte helbredsoplysninger i forsikringsager i forsikringsaftalelovens (FAL) § 3a. Såfremt de pågældende helbredsoplysninger, der var fremkommet ved forsikringens tegning, måtte indgå i selskabets sagsbehandling, skulle Højesteret endvidere tage stilling til, hvorvidt forsikringselskabet i medfør af FAL § 6 kunne afvise at dække en anmeldt sygdom.

Kort om sagens faktum

Sagen vedrørte en ulykkesforsikring med dækning for børnesygdomme, der blev tegnet for den knap 16-årige A i forsikringselskabet F. Det blev i 2015 konstateret, at A's bror led af en hjertesygdom, som kunne være arvelig.

I juni 2016 blev A indkaldt til undersøgelse, som skulle finde sted i februar 2017. I brevet fra sygehuset hed det bl.a.:

"Du indgår i familieudredning af arvelig hjertesygdom. Vi vil derfor gerne se dig til undersøgelse ..."

I oktober 2016 underskrev A's mor en helbredserklæring til C, hvor bl.a. følgende spørgsmål blev besvaret benægtende:

"Har barnet inden for de sidste 5 år været kontrolleret, undersøgt eller behandlet af læger ... eller andet sundhedspersonale?"

"Kontrolleres, behandles eller mistænkes barnet for at have nogle sygdomme eller lidelser?"

"Har barnet været i behandling for andet end almindelige sygdomme eller lidelser, som børn får?"

Ved undersøgelse i februar 2017 på sygehuset blev det konstateret, at A led af den samme hjertesygdom, som hendes bror led af.

Denne sygdom blev anmeldt til F, der efter at være blevet gjort bekendt med, at A på tegnings-tidspunktet var blevet indkaldt til undersøgelse for en arvelig hjertesygdom, gjorde gældende, at der var afgivet urigtige risikooplysninger. Da F ikke ville have tegnet forsikringen, såfremt de rigtige oplysninger var blevet afgivet, afviste man i medfør af FAL § 6, stk. 1, at dække skaden.

Der opstod herefter tvist mellem A og F vedrørende følgende 2 spørgsmål:

- Var F berettiget til at anvende de pågældende helbredsoplysninger i sagsbehandlingen, jf. forbuddet mod at anvende bestemte helbredsoplysninger i FAL § 3a?
- Var der i forbindelse med forsikringstegningen afgivet urigtige oplysninger – og var dette i givet fald sket ved uagtsomhed – således at forudsætningerne for at anvende FAL § 6 var til stede?

FAL § 3a

I den oprindelige FAL § 3a fra 1997 hed det:

"Selskabet må ikke i forbindelse med eller efter indgåelse af aftale efter denne lov anmode om, indhente eller modtage og bruge oplysninger, der kan belyse en persons arveanlæg og risiko for at udvikle eller pådrage sig sygdomme, herunder kræve undersøgelser, som er nødvendige for at tilvejebringe sådanne oplysninger. Det gælder dog ikke oplysninger om den pågældendes eller andre personers nuværende eller tidligere helbredstilstand."

I 2016 blev bestemmelsen imidlertid ændret således, at ordene "eller andre personers" udgik.

Herefter er bestemmelsen i dag sålydende:

"Selskabet må ikke i forbindelse med eller efter indgåelse af aftale efter denne lov anmode om, indhente eller modtage og bruge oplysninger, der kan belyse en persons arveanlæg og risiko for at udvikle eller pådrage sig sygdomme, herunder kræve undersøgelser, som er nødvendige for at tilvejebringe sådanne oplysninger. Det gælder dog ikke oplysninger om den pågældendes nuværende eller tidligere helbredstilstand."

Den undtagelse til forbuddet, der er indeholdt i sidste sætning i bestemmelsen – "det gælder dog ikke oplysninger om ... tidligere helbredstilstand" – er således blev indskrænket. Mens denne bestemmelse tidligere gjaldt såvel den pågældendes som andre personers nuværende eller tidligere helbredstilstand, er der fra 2016 kun undtagelse for den pågældendes egne helbredsoplysninger.

Ankenævnet for Forsikring

Sagen blev i første omgang behandlet af Ankenævnet for Forsikring. I kendelse af 23. maj 2018¹ udtalte Ankenævnets flertal, at man fandt:

"... at oplysninger om undersøgelser og resultater, der ikke omhandler forsikringstagerens arveanlæg (altså først og fremmest genoplysninger), er omfattet af forsikringstagerens oplysningspligt, uanset at oplysningerne er fremkommet i forbindelse med, at forsikringstageren udredes for arvelige sygdomme."

Ankenævnets flertal fandt således, at de pågældende oplysninger ikke var omfattet af forbuddet i FAL § 3a.

Ankenævnets flertal fandt endvidere, at der var afgivet urigtige oplysninger i helbredserklæringen ved ikke at oplyse om den planlagte udredning af A, og at denne afgivelse af urigtige oplysninger måtte tilregnes forsikringstageren som uagtsom.

Ankenævnets flertal fandt derfor ikke grundlag for at kritisere forsikringsselskabets afgørelse.

Derimod fandt Ankenævnets mindretal, at de pågældende oplysninger var omfattet af forbuddet i FAL § 3a. I den forbindelse udtalte mindretallet:

"... at selskabet i medfør af forsikringsaftalelovens § 3a ikke må stille spørgsmål om klagerens datters familieudredning grundet hjertesygdom, og at klageren dermed ikke har afgivet urigtige oplysninger i forbindelse med tegningen af forsikringen."

¹ AK 91.813

Parternes anbringender under retssagen

Sagen blev herefter af A indbragt for domstolene, hvor retssagen som følge af det principielle spørgsmål om anvendelsesområdet for FAL § 3a blev henvist til behandling i landsretten i første instans, jf. retsplejelovens § 226.

A gjorde gældende, at oplysninger om indkaldelse til familieudredning af hjertesygdommen var en oplysning, som F i medfør af FAL § 3a ikke måtte modtage eller anvende, idet oplysningen sagde noget om den pågældendes arveligt betingede risiko for i fremtiden at udvikle eller pådrage sig sygdomme. A anførte, at indkaldelsen ikke fremkom på baggrund af A's aktuelle eller tidligere helbredstilstand, men alene var begrundet i broderens hjertesygdom.

A gjorde gældende, at oplysningen navnlig efter udvidelsen af forbuddet i FAL § 3a ved lovændringen i 2016 måtte anses som omfattet af den nu gældende bestemmelse.

Her overfor gjorde F under henvisning til lovforarbejderne fra såvel 1997 som 2016 gældende, at det var lovgivers intention, at § 3a ikke skulle begrænse forsikringssekskabernes hidtidige brug af oplysninger om tidligere og aktuelle sygdomsforløb m.v., herunder familieoplysninger/familieanamnese i forbindelse med risikovurderingen. F anførte endvidere, at det ikke var oplysninger om broderens sygdom, der var relevant i denne sag, men oplysningen om, at A selv var indkaldt til udredning for en mulig hjertesygdom.

For så vidt angår FAL § 6 gjorde A gældende, at der hverken var tale om "undersøgelse", "behandling" eller "mistanke", jf. den ovenfor citerede formulering af de pågældende spørgsmål. Der forelå derfor ikke urigtige oplysninger. I den forbindelse henviste A også til skriftlig erklæring og vidneudsagn fra sygehuset vedrørende forståelsen af disse begreber.

A anførte endvidere, at det ikke havde været uagtensomt at besvare spørgsmålet på den pågældende måde; også henset til, at der ifølge sygehuset ikke var tale om oplysninger, der gav anledning til en anden besvarelse af spørgsmålene.

F anførte, at det ikke var afgørende, hvad der måtte være den lægefaglige forståelse af de pågældende begreber, og at det heller ikke var relevant for den forsikringsretlige vurdering, hvorvidt A's læge måtte mene, at det pågældende spørgsmål i helbredserklæringen kunne besvares benægtende. Når A var indkaldt for at blive undersøgt for, om hun led af en bestemt hjertesygdom, var der tale om såvel "undersøgelse" som, at man havde "mistanke" til den pågældende sygdom.

Landsrettens dom

Østre Landsret lagde til grund, at A på tegningstidspunktet i oktober 2016 led af hjertesygdommen, men at denne på det tidspunkt ikke havde været symptomgivende og heller ikke var diagnosticeret. På tegningstidspunktet var der ikke blot risiko for, at A ville kunne komme til at lide af hjertesygdommen; denne var aktuel.

Landsretten udtalte herefter, at den fandt "*... at oplysninger om undersøgelser og resultater, der ikke omhandler forsikringstagerens arveanlæg (især "prædiktive" genetiske tests eller undersøgelser af en persons arvemasse), er omfattet af forsikringstagerens oplysningspligt, uanset at oplysningerne er fremkommet i forbindelse med, at forsikringstageren er blevet udredt for arvelige sygdomme*".

Det forhold, at oplysningerne om A's hjertelidelse var fremkommet i forbindelse med en familieudredning af en arvelig hjertesygdom, kunne derfor ikke føre til, at oplysningerne var omfattet af forbuddet i FAL § 3a.

For så vidt angår FAL § 6 fandt landsretten videre, at der var afgivet urigtige oplysninger i helbredserklæringen, idet A havde undladt at oplyse, at

---

hun var blevet indkaldt til familieudredning af en arvelig hjertesygdom. Denne afgivelse af urigtige oplysninger måtte tilregnes A som uagtsom.

Da det var ubestridt, at F ikke ville have tegnet forsikringen, hvis man havde fået korrekte oplysninger om A's helbredsforhold, var F i medfør af FAL § 6, stk. 1, berettiget til at afslå forsikringsdækning.

Højesterets dom

A ankede landsrettens dom til Højesteret og gjorde i den forbindelse tillige gældende, at hendes sygdom først kunne anses for indtrådt, efter at forsikringen trådte i kraft. Også af denne grund var der ikke svaret forkert på spørgsmålet om, hvorvidt hun blev kontrolleret, behandlet eller mistænkt for at have en sygdom.

Hertil anførte F, at det afgørende var, at der på tegningstidspunktet forelå sådanne omstændigheder, at spørgsmålene i helbredserklæringen blev besvaret forkert. Der var således allerede fra juni 2016 mistanke om, at A muligt kunne lide af den medfødte arvelige hjertesygdom, og at hun af den grund skulle undersøges som led i familieudredningen.

For så vidt angår spørgsmålet om FAL § 3a bemærkede Højesteret, at denne bestemmelse ikke afskærer et forsikringsselskab fra at spørge om og bruge oplysninger om den forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand. Efter bestemmelsens ordlyd og forarbejder fandt Højesteret, at dette gælder, selv om en tidligere eller aktuel sygdom er arvelig, således at en korrekt besvarelse af de spørgsmål, selskabet stiller, vil kunne belyse den forsikredes arveanlæg og derved også slægtnings arveanlæg og sygdomsrisiko.

Højesteret konkluderede, at en forsikringstager således ikke i medfør af § 3a kan undlade at oplyse om en tidligere eller aktuel sygdom, fordi den er arvelig.

Spørgsmålet var herefter, om FAL § 6 fandt anvendelse. Højesteret bemærkede, at A den 1. juni 2016 blev indkaldt til en undersøgelse på hospitalet den 2. februar 2017, idet hun indgik i en familieudredning af arvelig hjertesygdom, efter at hendes bror havde fået konstateret sygdommen. Det fremgik af indkaldelsen, at undersøgelsesforløbet ville bestå i ultralydsundersøgelse af hjertet og samtale med en sygeplejerske og en læge.

Under disse omstændigheder fandt Højesteret, at A's mor havde afgivet urigtige oplysninger ved at svare nej på spørgsmålet om, hvorvidt A "*mistænkes for at have nogle sygdomme eller lidelser*", og at dette måtte tilregnes hende som uagtsomt.

Afslutningsvis udtalte Højesteret, at spørgsmålet i helbredserklæringen alene angik A's nuværende eller tidligere helbredstilstand, og hendes mor var således efter det anførte ikke berettiget til i medfør af FAL § 3a at svare nej på spørgsmålet.

Med disse præmisser stadfæstede Højesteret den dom, som Østre Landsret havde afsagt.

A var under højesteretssagen repræsenteret af advokat Birgitte Pedersen, mens F var repræsenteret af advokat Michael S. Wiisbye.

Højesteretsdommen af 26. februar 2021 samt Østre Landsrets indankede dom findes her:

<https://www.domstol.dk/media/i1bas5lw/14231-2020-anonym.pdf>

<https://www.domstol.dk/media/fbyfnvv2/14231-2020-ol.pdf>

Kommentar:

Så vidt parterne er bekendt, er dette den første dom vedrørende anvendelsesområdet for FAL § 3a. Med den forsigtighed, der naturligt følger af, at der ikke foreligger andre fortolkningsbidrag, synes følgende at kunne udledes af den nye højesteretsdom:

Helbredsmæssige oplysninger om forsikringstage-
ren/den forsikrings søgende, der ikke i sig selv er
genetiske tests eller undersøgelser af den pågæl-
dendes arvmasse eller lignende "prædikative"
tests som omtalt i lovens forarbejder, må forsik-
ringsselskabet gerne anvende i sin sagsbehand-
ling, selv om de pågældende oplysninger er frem-
kommet i forbindelse med, at personen er blevet
udredet/undersøgt for arvelige sygdomme. Det må
dog i den enkelte sag vurderes, hvorvidt de kon-
krete forhold er sammenlignelige med A's sag og
de omstændigheder, Højesteret har fremhævet i
præmisserne.

Det gælder også, såfremt baggrunden for den på-
gældende undersøgelse/udredning er, at det er
blevet konstateret, at en af forsikringstage-
rens/den forsikrings søgendes slægtninge lider af
en arvelig sygdom. Dette har lovændringen i 2016
ikke ændret.

Som anført af Højesteret er det ikke i sig selv af-
gørende, om den pågældende sygdom er arvelig
således, at en korrekt besvarelse af forsikrings-
selskabets spørgsmål indebærer, at oplysningen vil
kunne belyse den forsikredes arveanlæg og der-
med tillige slægtninges arveanlæg og sygdomsri-
sici. En forsikringstager kan ikke under henvisning
til FAL § 3a undlade at oplyse om en sygdom, fordi
den er arvelig.

Uanset de omstændigheder, som A påberåbte sig
under retssagen, fandt Højesteret i relation til FAL
§ 6, at i en situation som den foreliggende, hvor A
på det tidspunkt, hvor man sendte begæringen om
forsikringstegning til F, var blevet indkaldt til un-
dersøgelse på hospitalet som led i en familieudred-
ning af en arvelig hjertesygdom, som hendes bror
havde fået konstateret, var det forkert at besvare
forsikringsbegæringens spørgsmål "*kontrolleres,
behandles eller mistænkes barnet for at have
nogle sygdomme eller lidelser*" benægtende. Det

rigtige svar havde været, at A "*mistænkes*" for at
have nogle sygdomme eller lidelser.

Selv om A påberåbte sig en erklæring fra sygehu-
set om forståelsen af de begreber, der indgik i for-
sikringsbegæringens spørgsmål, fandt Højesteret,
at den forkerte besvarelse af spørgsmålet måtte
tilregnes A's mor som uagtsom.

Hermed fastslår dommen, at en lægefaglig vurde-
ring af de pågældende spørgsmål i forsikringsbe-
gæringen hverken har relevans for den juridiske
vurdering af, hvorledes spørgsmålene skal besva-
res korrekt, eller for vurderingen af, om forsik-
rings søgende har handlet uagtsomt ved at besvare
spørgsmålene forkert.

Jeg står naturligvis meget gerne til rådighed, så-
fremt der måtte være spørgsmål til den nye høje-
steretsdom.

MICHAEL S. WIISBYE
ADVOKAT (H)
MSW@NNLAW.DK

DETTE NYHEDSBREV KAN IKKE ERSTATTE JURIDISK RÅDGIVNING. NIELSEN NØRAGER ADVOKATPARTNERSELSKAB OG DE OVENNÆVNTE
JURISTER PÅTAGER SIG INTET ANSVAR FOR TAB SOM DIREKTE ELLER INDIREKTE FØLGE AF BRUG AF NYHEDSBREVET, HERUNDER FOR
TAB SOM FØLGE AF UTILSTRÆKKELIGE ELLER FEJLAGTIGE INFORMATIONER, VURDERINGER ELLER ANDRE FORHOLD I FORBINDELSE
MED NYHEDSBREVET. NIELSEN NØRAGER ADVOKATPARTNERSELSKAB YDER RÅDGIVNING I FORBINDELSE MED KONKRETE SPØRGSMÅL
I OVERENSSTEMMELSE MED DE ADVOKATETISKE REGLER. TILMELD/FRAMELD DIG NYHEDSBREVET PÅ WWW.NNLAW.DK.